

TV 2|DANMARK A/S
Teglholm Allé 16
2450 København SV

RADIO- OG TV-NÆVNET

26. marts 2010

Sagsnr: 2009-08228

Att.: Reklamejura

Ulrike Clade Christensen
Fuldmægtig, cand.jur.

ucc@bibliotekogmedier.dk
Direkte tlf.: 3373 3334

Klage over skjult reklame for BMW i "Go' morgen Danmark" vist på TV 2

Flemming Leer Jakobsen har ved e-mail af 30. marts 2009 klaget til Radio- og tv-nævnet med anbringende om visning af skjult reklame for en BMW-motorcykel i udsendelsen "Go' morgen Danmark" sendt den 13. februar 2009 på TV 2.

Klager har blandt andet anført følgende:

"

...

Jeg klager hermed over skjult reklame for BMW motorcykel i et indslag med Bendt Bendtsen, som ikke handlede om andet end hans nyindkøbte BMW motorcykel.

Udover motorcyklen havde Bendt Bendtsen køredragt på med BMW logo. Og interviewerens nævnte BMW flere gange.

Indslaget fandt sted i TV2 Go' Morgen Danmark d. 13. februar 2009

..."

Beskrivelse

TV 2 har som bilag til høringsvar af 16. april 2009 fremsendt en cd-rom med en optagelse af det påklagede indslag, sendt den 13. februar 2009 på TV 2.

Indslaget varer ca. 5 minutter og 25 sekunder.

Indslaget indledes med følgende overgang fra TV 2's studie:

"Og nu skal vi ud til dig Anders, du har jo fået besøg af en mand på motorcykel."

Billedet skifter over til TV 2-værten Anders Breinholt, som står sammen med Bendt Bendtsen og dennes motorcykel foran hovedbanegården i København.

Værten Anders Breinholt siger:

"Det har jeg nemlig, og det er ikke en hvilken som helst mand. Det er landets tidligere vicestatsminister. Det var han fra 2001 og frem til sidst år. Nu er han de konservatives spidskandidat til Europa-parlamentet, hvilket vi skal stemme om til næste år. Bendt Bendtsen, godmorgen og velkommen."

Værten spørger derefter:

"Vi plejer at se dig i habit stige ud af ministervognen. Nu ser vi dig i – ja – lycra, jeg ved ikke hvad, hvad stoffet hedder, men foran en usandsynlig dejlig motorcykel. Hvad er det her for et kraftværk, vi står ved siden af?"

Bendt Bendtsen svarer:

"Ja, det er jo en BMW 1200 GS Adventure. Jeg har egentlig en gammel BMW, der er 25 år gammel, stående derhjemme på gården, og da vi planlagde turen, der havde jeg egentlig regnet med, at jeg skulle køre på den. Men så fandt vi ud af, at det var mange kilometer og denne her er der meget sikkerhed i – ABS-bremser og lignende."

Imens Bendt Bendtsen taler, zoomer kameraet ind på motorcyklens tank, hvor der ses et logo med "BMW Motorrad" i store bogstaver.

Bendt Bendtsen er iført en motorcykeldragt med et synligt BMW-logo på ærmet, som dog på intet tidspunkt under indslaget bliver fremhævet ved zoom eller lignende.

Under interviewet vises der nederst på skærmen informationer om Bendt Bendtsens planlagde tur.

Værten fortsætter:

"Prøv at se, du lyser helt op, når du fortæller om det. Og årsagen til, at du står her i lycra og foran denne her dejlige BMW, det er, at du skal rundt og besøge 18 lande på denne her motorcykel som en del af din valgkamp..."

Imens værten taler, zoomer kameraet ind på forenden af motorcyklen, hvor der kan ses et tydeligt BMW-logo.

Herefter handler interviewet om de forskellige rejsemål under Bendt Bendtsens planlagte tur, samt de motiver, der ligger til grund for selve ideen med en tur på motorcykel i forbindelse med EU-valgkampen. Bent Bendtsen forklarer, at han har valgt denne form for at vise Familien Danmark et andet ansigt, og at han gerne vil komme tæt på almindelige europæere. Han fremhæver, at transportformen giver mulighed for at tale med borgere på tankstationer undervejs. Han ønsker således at øge Danskernes bevidsthed om EU's betydning for fx antiterrorpolitik og kvindehandel, og han nævner, at han vil føre en blog på internettet om de kommende oplevelser med beskrivelser og levende billeder fra turen.

Værten stiller herefter en del spørgsmål, som drejer sig om køreglæden ved en motorcykel af denne art, og han vender bl.a. fokus mod motorveje i Europa uden hastighedsbegrænsninger samt den noget mindre type motorcykel, som Bendt Bendtsens kone benytter.

Under denne samtale zoomer kameraet flere gange ind på detaljer på selve motorcyklen. Herunder vises i flere sekunder af gangen nærbilleder af motorcyklens speedometer, hvorved BMW-logoet på styret også vises tæt på, af hjelmen, hvorpå der står "BMW Motorrad", samt af motorcyklens bagageboks med et "BMW Motorrad"-logo i store bogstaver.

Hen imod indslagets slutning beder værten Bendt Bendtsen om at starte motorcyklen for at fremføre motorcyklens lyd:

"... Men jeg kunne bare godt tænke mig at høre hvordan denne her dejlige dejlige "motorcikel" den lyder."

Herefter takker værten og indslaget afsluttes.

Hørings svar

TV 2 /v. adm. direktør Merete Eldrup har i udtalelse af 16. april 2009 som svar på Radio- og tv-nævnets høring anført følgende:

"...

Radio- og tv-nævnet har anmodet TV 2|DANMARK A/S om en udtalelse vedrørende et indslag i "Go' morgen Danmark" den 13. februar 2009 om Bendt Bendtsen.

Anledningen er en klage til nævnet fra Flemming Leer Jakobsen, som mener, at indslaget indeholder skjult reklame for BMW, idet indslaget udelukkende handlede om Bendt Bendtsens BMW motorcykel, ligesom Bendt

Bendtsen var iført køredragt med BMW-logo og interviewerens flere gange nævnte BMW.

I indslaget, som foregår foran Københavns Hovedbanegård, interviewes Bendt Bendtsen af Anders Breinholt om sin forestående tur gennem Europa på motorcykel. Bendt Bendtsen er iført en køredragt med et lille BMW-logo på ærmet, og hans motorcykel har ligeledes et BMW-logo på tanken samt på en bagageboks, hvorpå der endvidere står "BMW Motorrad".

I indslaget fortæller Bendt Bendtsen om formålet med turen, som er planlagt i anledning af hans kandidatur til Europaparlamentet. I de "faktabokse", der vises nederst på skærmen undervejs, kan man læse flere detaljer om turens indhold. Ingen af disse omhandler motorcyklen.

Først i slutningen af indslaget bliver der talt om selve motorcyklen, idet Anders Breinholt bl.a. spørger, hvilken model Bendt Bendtsens kone skal køre på, og derefter bliver Bendt Bendtsen bedt om at starte motorcyklen, så Anders Breinholt kan høre, hvordan motoren lyder.

Bendt Bendtsen omtaler kun BMW en enkelt gang undervejs i indslaget, idet han i starten nævner, at han har en gammel BMW stående derhjemme, men at denne ikke er egnet til den kommende tur gennem Europa. Han tilføjer, at den nye motorcykel er meget mere sikker end den gamle, idet den har "ABS-bremser og lignende".

Anders Breinholt nævner i indledningen til indslaget, at de "står her foran denne dejlige BMW", og senere refererer han til Bendt Bendtsens ovenstående udtalelse, hvorfor han i alt siger "BMW" to gange undervejs.

TV 2|DANMARK A/S har forelagt klagen for Nordisk Film, der producerer "Go' morgen Danmark", og ledende redaktionschef Lykke Neiiendam har afgivet følgende udtalelse:

Anledningen til indslaget: Bendt Bendtsen vælger fra 6. april 2009 at køre med sin kone rundt i 18 lande i Europa på motorcykel for at reklamere for sit kandidatur som de konservatives spidskandidat til Europaparlamentet.

Programmet "Go' morgen Danmark" modtager ikke vederlag fra hverken gæster, virksomheder eller interesseorganisationer. Og har således heller ikke i dette tilfælde modtaget hverken penge eller tjenester.

Bendt Bendtsens valg af tøj og motorcykel er helt hans eget, og "Go' morgen Danmark" har aldrig haft til hensigt at reklamere for nogen eller noget med det pågældende indslag.

Hertil kan tilføjes, at de referencer, som henholdsvis Anders Breinholt og Bendt Bendtsen foretager til BMW undervejs, må betegnes som naturlige i betragtning af, at det interessante ved Bendtsens forestående rejse netop er, at den foregår på motorcykel. Anders Breinholts entusiasme for motorcyklen står for hans egen regning, og må tilskrives hans redaktionelle frihed som journalist og interviewer.

Under interviewet zoomer kameraet flere gange ind på motorcyklen, i hvilken forbindelse BMW-logoet er synligt. Det ville imidlertid ikke være muligt at vise nærbilleder af motorcyklen, uden at man kunne se disse logoer, og da motorcyklen som nævnt spiller en væsentlig rolle i historien om Bendt Bendtsens Europa-tur, ville det være unaturligt, om man ikke viste den i indslaget.

Det er på denne baggrund TV 2|DANMARK A/S' opfattelse, at det pågældende indslag ikke er i strid med reklamebekendtgørelsens § 4, stk. 1, og radio- og fjernsynslovens § 73, stk. 1.

..."

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har i henhold til § 44, stk. 1, nr. 2, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed jf. lovbekendtgørelse nr. 827 af 26. august 2009, som ændret ved lov nr. 1269 af 16. december 2009, på sit møde den 24. marts 2010 behandlet sagen, og skal udtale:

Flemming Leer Jakobsen har klaget til Radio- og tv-nævnet med anbringende om visning af skjult reklame for en BMW-motorcykel i udsendelsen "Go' morgen Danmark" sendt den 13. februar 2009 på TV 2.

Klager anfører, at der i programmet sker både visuelle og mundtlige fremhævelser af motorcyklen og firmanavnet BMW.

I henhold til § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, og § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 28. januar 2009 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber skal reklamer kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. Reklamer i fjernsyn må kun sendes i blokke, som placeres mellem programmerne, jf. radio- og fjernsynslovens § 73, stk. 1, samt reklamebekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Skjult reklame defineres i henhold til på udsendelsens tidspunkt gældende artikel 1c) i direktiv 89/552 EØF (som senere ændret ved direktiv 2007/65/EF) som følger: "mundtlig eller visuel fremhævelse af varer eller tjenesteydelser eller af en vareproducents eller en tjenesteydelsesleverandørs navn, varemærke eller aktiviteter i programmer, når fremhævelsen er tilsigtet fra tv-radio-spredningsorganets side i reklameøjemed og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse. En fremhævelse anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod vederlag eller lignende betaling." For at udgøre skjult reklame skal fremhævelsen altså opfylde tre kumulative betingelser: Fremhævelsen skal være tilsigtet fra tv-radio-spredningsorganets side; den skal være i reklameøjemed, og den vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til arten af denne fremhævelse.

Da skjult reklame er tilsigtet, kan det i praksis være ret vanskeligt at skelne mellem skjult reklame og lovlige henvisninger til varer m.v.

Kommissionen har derfor i sin fortolkningsmeddelelse om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "fjernsyn uden grænser" i forbindelse med tv-reklamer (2004/C 102/02) bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet "uberettiget fremhævelse" af en vare eller tjenesteydelse eller en virksomheds varemærke eller navn: Det urimelige kan bl.a. ligge i, at mærket eller den pågældende vare eller tjenesteydelse optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde. I den forbindelse skal der tages hensyn til det redaktionelle indhold i de udsendelser, disse elementer indsættes i. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til udsendelsens redaktionelle indhold eller på grund af en påvirkning, som det redaktionelle indhold er blevet udsat for i kommercielt øjemed, tyder det på, at der foreligger skjult reklame.

Det påklagede program om Bendt Bendtsen har efter Radio- og tv-nævnets vurdering overordnet karakter af almindelig seeroplysning om en EU-valgkandidats forestående rundtur gennem Europa på motorcykel. Omtale og visning af den motorcykel, som skal bruges til turen, kan i denne sammenhæng som udgangspunkt være redaktionelt begrundet i et indslag af denne karakter. Endvidere kan også visning af logoer på selve motorcyklen, tøj mv. være redaktionelt berettiget og uomgængeligt, så længe visningerne sker på en neutral og saglig måde.

TV 2 har i høringsvar af 16. april 2009 blandt andet oplyst, at:

“...

de referencer, som henholdsvis Anders Breinholt og Bendt Bendtsen foretager til BMW undervejs, må betegnes som naturlige i betragtning af, at det interessante ved Bendtsens forestående rejse netop er, at den foregår på motorcykel. Anders Breinholts entusiasme for motorcyklen står for hans egen regning, og må tilskrives hans redaktionelle frihed som journalist og interviewer.

Under interviewet zoomer kameraet flere gange ind på motorcyklen, i hvilken forbindelse BMW-logoet er synligt. Det ville imidlertid ikke være muligt at vise nærbilleder af motorcyklen, uden at man kunne se disse logoer, og da motorcyklen som nævnt spiller en væsentlig rolle i historien om Bendt Bendtsens Europa-tur, ville det være unaturligt, om man ikke viste den i indslaget.

...”

TV 2 har i høringssvaret desuden citeret udtalelser fra programproducenten Nordisk Film, som oplyser, at der ikke er modtaget vederlag eller lignende betaling fra BMW Group Danmark i forbindelse med det påklagede program.

Radio- og tv-nævnet skal bemærke følgende:

Nævnet er af den opfattelse, at der i programmet sker en fremhævelse af den konkrete motorcykel og mærket BMW både ved mundtlige og visuelle fremhævelser.

Spørgsmålet er imidlertid, om fremhævelserne går ud over, hvad der kan anses for at være redaktionelt berettiget, og dermed har karakter af skjult reklame i strid med reglerne herom.

Nævnet skal under hensyntagen til almindelig sprogbrug bemærke, at det må anses som naturligt at omtale en konkret motorcykel under anvendelse af varemærket som ”en BMW”. Eftersom motorcyklen er genstand for interviewets indhold, er disse benævnelser derfor som udgangspunkt redaktionelt berettigede.

Den gennemgående visning af Bendt Bendtsen i motorcykeldragt og selve motorcyklen giver heller ikke anledning til bemærkninger for så vidt angår de fleste sekvenser i indslaget.

Nævnet bemærker imidlertid, at der i løbet af indslaget zoomes tæt ind på logoer på navnlig bagageboksen, tanken og forgaflen i flere sekunder af

gangen. I flere tilfælde kan seeren efter Nævnets vurdering få det indtryk, at det navnlig er logoerne, der ønskes fremhævet i de viste nærbilleder, eftersom kameraet tilsyneladende zoomer tæt ind på netop de partier, hvor der er placeret logoer og firmanavne. Dermed mister fremhævelsen sin redaktionelle begrundelse.

Visuelle fremhævelser i det omfang og af denne karakter står efter nævnets vurdering ikke i sammenhæng med almindelig seeroplysning om Bendt Bendtsens planlagde tur og går ud over, hvad der kan betegnes som neutrale og naturlige led i et indslag af denne karakter.

I samspil med ovennævnte bidrager også Bendt Bendtsens mundtlige oplysning om modellens specifikke betegnelse, samt de anprisende bemærkninger fra værtens side, navnlig udtryk som "kraftværk" og "denne her dejlige BMW", selv om disse isoleret betragtet ikke kan anses for at gå ud over, hvad der er redaktionelt berettiget i forhold til programmets indhold og formål.

Nævnet finder derfor, at udsendelsen efter en samlet vurdering indeholder uberettigede fremhævelser af BMW-motorcyklen og mærket BMW i strid med reglerne om skjult reklame.

På denne baggrund har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Udsendelsen om Bendt Bendtsen sendt på TV 2 den 13. februar 2009, indeholder skjult reklame i strid med § 72 og § 73, stk. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 827 af 26. august 2009, som ændret ved lov nr. 1269 af 16. december 2009, samt § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 105 af 28. januar 2010 om reklamer og sponsorering mv. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber.

Christian Scherfig
formand

/ Ulrike Clade Christensen
nævnsssekretær

Kopi sendt til:
Klager Flemming Leer Jakobsen